

sygn. akt VII U 939/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

6 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 6 lutego 2023 r. na posiedzeniu niejawnym w Warszawie

odwołań M. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

1. z 11 maja 2021 r., znak (...)

o rentę socjalną

2. z 12 maja 2021 r., znak (...)

o rentę rodzinną

oddala oba odwołania.

Sygn. akt: VII U 939/21

UZASADNIENIE

M. R. 21 czerwca 2021 r. wniósł odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z 11 maja 2021 r., znak: (...), odmawiającej prawa do renty socjalnej i decyzji z 12 maja 2021 r., znak: (...), odmawiającej prawa do renty rodzinnej. Odwołujący podniósł, że jego stan zdrowia w istotny sposób pogorszył się. Ma problemy z chodzeniem i trzymaniem przedmiotów w rękach. Nie może wykonywać czynności takich jak: ubieranie się, przygotowywanie posiłków czy sprzątanie mieszkania bez pomocy. Bez wsparcia osób trzecich pogorszeniu uległa sytuacja egzystencjalna ubezpieczonego. M. R. od urodzenia jako dziecko i młodzieniec przebywał w Domach Dziecka. Po śmierci matki wypłacana mu była renta rodzinna, do czasu ukończenia przez ubezpieczonego szkoły i opuszczenia Domu Dziecka. Obecnie M. R. nie może znaleźć pracy z uwagi na częściową niezdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy. W zaświadczeniu lekarskim wydanym dla potrzeb zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności jako rozpoznanie choroby zasadniczej wskazano: dyskopatię szyjną przepukliny krążka międzykręgowego C3/C4/C5/C6/MRI, zwyrodnienie kręgosłupa piersiowego i L-S, przebytą chorobę S., zmiany przeciążeniowe stawu skokowo-piętowego i zatoki stepu z ganglionami śródkostnymi i obrzękiem szpiku, przewlekłe poprzeczne przeciążeniowe złamanie podstawy III kości śródstopia. Ponadto jako choroby towarzyszące wskazano: nadciśnienie tętnicze, hiperlipidemię, cukrzycę typu drugiego, astmę oskrzelową, alergiczny nieżyt nosa i jaskrę pierwotną. Odwołujący się podniósł, że ani w uzasadnieniu organu pierwszej instancji ani organu odwoławczego nie wskazano na stan faktyczny, nie uzasadniono dokonanej zmiany orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a jednocześnie znacznie zawężono oznaczenie symboli przyczyn niepełnosprawności pomimo, że uprzednie, wskazane we wcześniejszych orzeczeniach nie tylko nie ustały, a wręcz się pogłębiły. Zdolność do pracy ubezpieczonego jest możliwa wyłącznie w warunkach pracy chronionej (odwołanie z 21 czerwca 2021 r., k.3-6 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołania wniósł o:

1. odrzucenie odwołania od decyzji z 11 maja 2021 r., znak: (...), na podstawie art.477⁹§ 3¹ k.p.c., ewentualnie o oddalenie odwołania na podstawie art.477¹⁴§ 1 k.p.c.;

2. odrzucenie odwołania od decyzji z 12 maja 2021 r., znak: (...), na podstawie art.477⁹§ 3¹ k.p.c., ewentualnie o oddalenie odwołania na podstawie art.477¹⁴§ 1 k.p.c. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że 16 grudnia 2020 r. odwołujący się złożył wniosek o ustalenie prawa do renty socjalnej. W toku postępowania lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z 26 stycznia 2021 r. uznał, że odwołujący nie jest całkowicie niezdolny do pracy. W oparciu o powyższe orzeczenie oddział zaskarżoną decyzją z 11 maja 2021 r. odmówił ww. prawa do roszczonego świadczenia. Niezależnie jednak od powyższego rozstrzygnięcia merytorycznego, z uwagi na nieskorzystanie przez ww. z przysługującego prawa do wniesienia sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika, charakter sprawy i treść odwołania zastosowanie znajdzie w niniejszej sprawie art. 477⁹ § 3¹ k.p.c. Od orzeczenia lekarza orzecznika odebranego 3 lutego 2021 r., odwołujący się nie złożył sprzeciwu do Komisji Lekarskiej ZUS, które to uprawnienie przewiduje art.14 ust.2a ustawy emerytalnej, a odwołanie oparte jest na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. Natomiast ubezpieczony 14 grudnia 2020 r. wystąpił z wnioskiem o rentę rodzinną po zmarłej 10 września 1978 r. matce H. O.. W toku postępowania ww. został skierowany na badanie do lekarza orzecznika, który orzeczeniem z 26 stycznia 2021 r. uznał, że odwołujący się nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Z uwagi na niespełnienie warunków wynikających z art.68 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Oddział zaskarżoną decyzją z 12 maja 2021 r. odmówił ww. prawa do roszczonego świadczenia. Niezależnie jednak od powyższego rozstrzygnięcia merytorycznego, z uwagi na nieskorzystanie przez ww. z przysługującego prawa do wniesienia sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika, charakter sprawy i treść odwołania zastosowanie znajdzie w niniejszej sprawie art. 477⁹ § 3¹ k.p.c. Od orzeczenia lekarza orzecznika odebranego 3 lutego 2021 r., odwołujący się nie złożył sprzeciwu do Komisji Lekarskiej ZUS, które to uprawnienie przewiduje art.14 ust.2a ustawy emerytalnej, a odwołanie oparte jest na zarzutach dotyczących tego orzeczenia (odpowiedź na odwołanie z 7 lipca 2021 r., k.7-8 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. R. urodzony (...) posiada średnie wykształcenie. Pracował w przeszłości jako urzędnik w administracji państwowej i w fundacji. Od kilku lat ubezpieczony jest leczony w Poradni (...) w W. z powodu bólów i bolesnych skurczów palców, bólów nadgarstków oraz kręgosłupa szyjnego i lędźwiowo-krzyżowego. Jest też po kontrolą poradni POZ, diabetologicznej i ortopedycznej (dokumentacja lekarska-akta rentowe).

Wyrokiem z 21 września 2020 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zaliczył M. R. do grona osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na stałe, z symbolami przyczyny niepełnosprawności: 05-R, 10-N (wyrok z 21 września 2020 r., k.106 a.s.).

M. R. 14 grudnia 2020 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o ustalenie uprawnień do renty rodzinnej po zmarłej 10 września 1978 r. matce H. O.. W toku postępowania ww. został skierowany na badanie do lekarza orzecznika, który orzeczeniem z 26 stycznia 2021 r. uznał, że odwołujący się nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Z uwagi na niespełnienie warunków wynikających z art. 68 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Oddział zaskarżoną decyzją z 12 maja 2021 r. odmówił ww. prawa do roszczonego świadczenia (wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej, nienumerowane a. r.; orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 26 stycznia 2021 r., nienumerowane a. r.; decyzja odmowna ZUS z 12 maja 2021 r., nienumerowane a. r.).

M. R. 16 grudnia 2020 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o ustalenie uprawnień do renty socjalnej. W toku postępowania lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z 26 stycznia 2021 r. uznał, że odwołujący się nie jest całkowicie niezdolny do pracy. W oparciu o powyższe orzeczenie oddział zaskarżoną decyzją z 11 maja 2021 r. odmówił ww. prawa do roszczonego świadczenia (wniosek o ustalenie prawa do renty socjalnej, nienumerowane

a. r.; orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 26 stycznia 2021 r., nienumerowane a. r.; decyzja odmowna ZUS z 11 maja 2021 r., nienumerowane a. r.).

Ubezpieczony odwołał się od powyższych decyzji, a sąd w toku postępowania, postanowieniem z 12 października 2021 r. dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii i ortopedii na okoliczność ustalenia, czy M. R. jest całkowicie lub częściowo niezdolny do pracy, a jeśli tak, to przez jaki okres oraz kiedy ta niezdolność powstała, a w szczególności czy powstała przed 24 czerwca 1992 r. (postanowienie sądu z 12 października 2021 r., k.26 a. s.).

W opinii z 28 lutego 2022 r. biegła sądowa neurolog B. A. stwierdziła w oparciu o całokształt obrazu klinicznego i dostępną dokumentację medyczną oraz badanie neurologiczne, że schorzenia stwierdzone u ubezpieczonego spowodują naruszenie sprawności organizmu, ale nie było podstaw do uznania całkowitej niezdolności do pracy zarobkowej. Odwołujący wymaga leczenia i okresowej kontroli neurologicznej, ale obserwowane obecnie objawy nie spowodują znacznego upośledzenia sprawności organizmu. Ze względu na stan neurologiczny nie było podstaw do stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy ze względu na stan neurologiczny, zgodnie z kwalifikacjami ubezpieczonego. W ocenie biegłej także w przeszłości stan neurologiczny ubezpieczonego nie spowodował całkowitej niezdolności do pracy, w tym przed 24 czerwca 1992 r. (opinia biegłej sądowej B. A., k.45-47 a.s.).

W opinii uzupełniającej z 15 czerwca 2022 r. biegła sądowa neurolog B. A. zaznaczyła, że nie stwierdziła w opinii głównej, że schorzenia i choroby współistniejące nie mają znaczenia dla opinii sądu i przebiegu potencjalnej pracy odwołującego się. W opinii głównej biegła wskazała na współistnienie chorób: stan po leczeniu operacyjnym z powodu zespołu cieśni nadgarstka prawego i lewego z uwolnieniem n. pośrodkowego w 2020 r.; tężyczkę; chorobę zwyrodnieniową stawu skokowo-piętowego; cukrzycę typu drugiego; jaskrę pierwotną; astmę oskrzelową; nadciśnienie tętnicze; hiperlipidemię oraz polipowatość jelita grubego. Biegła odniosła się także do wyników badań (...). Stan neurologiczny odwołującego nie pogorszył się, co wykazało badanie neurologiczne przeprowadzone przez biegłą 1 lutego 2022 r., w którym nie stwierdzono u M. R. ewidentnych cech ogniskowego uszkodzenia (...). Biegła podtrzymała swoją opinię główną i stwierdziła w oparciu o całość obrazu klinicznego, dostępną dokumentację medyczną oraz osobiste badanie neurologiczne, że schorzenia stwierdzone u ubezpieczonego spowodują częściową niezdolność do pracy (opinia uzupełniająca biegłej sądowej B. A., k.69-70 a.s.).

W opinii z 22 września 2022 r. biegły sądowy ortopeda M. G. po analizie przedstawionej dokumentacji, zebranych wywiadzie oraz przeprowadzonym badaniu stwierdził, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy na dwa lata od września 2018 r. Brak jest jednak całkowitej niezdolności do pracy i brak jest też jakiegokolwiek niezdolności do pracy przed 24 czerwca 1992 r. U odwołującego we wrześniu 2018 r. uwidoczniło się zmiany obrzękowo-przeciążeniowe stawów skokowych i złamania zmęczeniowe. W 2020 r. uwidoczniło się ciężkie uszkodzenie nerwów pośrodkowych, co wymagało leczenia operacyjnego. Aktualnie utrzymują się zmiany w obrębie stopy prawej. Powyższe uzasadnia orzeczenie częściowej niezdolności do pracy, ale od momentu wykazania zmian w obrębie stawów skokowych. Nie doszło jednak do powstania takiej dysfunkcji, która uzasadniałaby orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy przed wrześniem 2018 r., a więc także na 24 czerwca 1992 r. i wcześniej (opinia biegłego sądowego M. G., k.85-89 a.s.).

W opinii uzupełniającej z 21 grudnia 2022 r. biegły sądowy ortopeda M. G. stwierdził, że nie kwestionuje faktu, że odwołujący jest osobą niepełnosprawną. W opinii głównej zostało wyraźnie stwierdzone, że u ubezpieczonego występuje ograniczenie możliwości wykonywania pracy z powodu dysfunkcji kończyn dolnych. Wynik badania MR z 7 września 2018 r. świadczy o pogorszeniu, ponieważ uwidacznia złamanie przeciążeniowe i to właśnie było powodem orzeczenia niezdolności do pracy od tej daty. Biegły nie kwestionował, że u odwołującego występują zmiany dyskopatyczne. Jednak badanie przeprowadzone 22 września 2022 r. nie wykazało jakiegokolwiek ruchowej dysfunkcji kręgosłupa. Biegły zaznaczył na badanie zawsze rezerwuje sobie co najmniej trzydzieści minut. Zbiera wywiad od osoby odwołującej i wstępnie analizuje dostępną dokumentację oraz dokumentację dostarczoną przez osobę odwołującą, w tym badania obrazowe. Następnie biegły przeprowadza badanie ortopedyczne dwuetapowo. Tak też było w przypadku osoby odwołującego. Biegły zaprzeczył, by badanie trwało pięć minut. Odwołujący na badanie zgłosił się o jednej kuli i poruszał się z utykaniem, ale bez odciążania. Biegły ortopeda wyjaśnił, że nie opiniował w zakresie astmy, alergii, nadciśnienia czy problemów emocjonalnych. Biegły w opinii ocenił stan narządu ruchu. Opinia

została sporządzona obiektywnie i z największą starannością, po dokładnej analizie całej dostępnej dokumentacji (opinia uzupełniająca biegłego sądowego M. G., k.104 a.s.).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych, a także w oparciu o treść opinii sporządzonych przez biegłych sądowych: neurologa B. A. i ortopedę M. G.. Sąd uznał za wiarygodną dokumentację medyczną zawartą w aktach sprawy. W ocenie sądu, na uwzględnienie zasługują wnioski zawarte w opiniach biegłych neurologa i ortopedy, którzy w sposób rzetelny ocenili stan zdrowia odwołującego się na podstawie wykonanego badania przedmiotowego oraz znajdującej się w aktach sprawy dokumentacji medycznej. Stanowisko zaprezentowane przez biegłych jest logiczne i pozwala ustalić zakres dysfunkcji w stanie zdrowia badanego. Biegli jednoznacznie stwierdzili, że stan zdrowia odwołującego nie pogorszył się, co wykazało badanie neurologiczne przeprowadzone przez biegłą neurolog 1 lutego 2022 r., w którym nie stwierdzono u M. R. ewidentnych cech ogniskowego uszkodzenia (...). Pomimo utrzymujących się zmian w obrębie stopy prawej, odwołujący jest w stanie samodzielnie ubierać się i rozbierać, a także potrafi wykonywać toaletę. Dodatkowo, po przeprowadzeniu badania uznano, że stan zdrowia M. R. umożliwi mu zrobienie zakupów i przygotowanie posiłków.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania były nieuzasadnione.

Spornym w sprawie było czy stan zdrowia odwołującego się uprawnia go do świadczeń objętych zaskarżonymi decyzjami.

Sąd oparł się zatem na wiadomościach specjalnych biegłych z zakresu neurologii i ortopedii, by ustalić istnienie tej zasadniczej przesłanki i zważył, że ugruntowane orzecznictwo prezentuje jednoznaczny pogląd, że z istoty i celu dowodu z opinii biegłych wynika, że jeżeli rozstrzygnięcie sprawy wymaga wiadomości specjalnych, dowód z opinii biegłych jest konieczny. W takim przypadku sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opiniami biegłych, jeżeli są one prawidłowe i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (wyrok Sądu Najwyższego z 27 listopada 1974 r. w sprawie II CR 748/74, publik. LEX nr 7618).

W ocenie sądu, w okolicznościach niniejszej sprawy, biegli dysponujący przedstawioną dokumentacją, po przeprowadzeniu badań odwołującego się i analizy przedmiotowo-podmiotowej wydali przekonujące opinie, przy czym wnioski opinii zostały przez nich logicznie, rzeczowo i stanowczo uzasadnione. W swej treści opinie biegłych nie nasuwają żadnych wątpliwości, przez co dają one podstawę do oparcia na opiniach rozstrzygnięcia sprawy.

renta socjalna

W zakresie roszczenia o rentę socjalną, sąd miał na uwadze, że renta ta przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia, w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej).

W ocenie sądu postępowanie dowodowe wykazało, że M. R. nie jest całkowicie niezdolny do pracy, przez co jego odwołanie od decyzji z 11 maja 2021 r. podlegało oddaleniu.

renta rodzinna

Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy o emeryturach (...) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej: do ukończenia 16 lat; do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Zgodnie bowiem z art. 57 ust. 1 pkt. 1-3 w zw. z art. 58 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, przy czym zgodnie z art. 65 ust. 2 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS, przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy; ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, tj. 5 lat stażu pracy w ostatnim dziesięcioleciu przed datą powstania całkowitej niezdolności do pracy,

chyba że udowodnił okres składkowy w wysokości 25 lat dla kobiety lub 30 lat dla mężczyzny; niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i pkt 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11, 12 i pkt 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, pkt 5 lit. a, pkt 6 i 12 albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów, chyba że udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny.

W postępowaniu sądowym wykazano jednak, że odwołujący się nie jest całkowicie niezdolny do pracy, przez co jego odwołanie od decyzji z 12 maja 2021 r. podlegało oddaleniu.

Mając powyższe na uwadze, sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.